

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระที่หนึ่งเรามาทำบุญกันที่หนึ่ง ทำบุญ เวลาทำบุญ เวลาเสียสละไป ถ้าใจมันตระหนี่ถี่เหนียวนะ สิ่งนี้เป็นของมีคุณค่า เวลาเราได้ ๕ ได้ ๑๐ มา ของอะไรที่เราหามาแล้ว เราต้องหาสิ่งดีๆ มาถวายพระไง ถวายพระเพราะอะไร? เพราะพระเป็นผู้ทรงศีล เราเชื่อกันว่าพระมีศีลมากกว่าเรา เราเชื่อว่าพระเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติดี

คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวชครั้งแรก เวลาไปถึงนครราชคฤห์ พระเจ้าพิมพิสารนี้ว่ามีปัญหาว่า “เราให้กองทัพครั้งหนึ่ง เพื่อไปเอาราชอาณาจักรคืน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่ ประราณาจริงๆ ประราณาออกแสวงหา โภธิญาณจริงๆ”

“ถ้าอย่างนั้น ถ้าสำเร็จแล้วให้กลับมาสอนด้วย”

เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทุกขัณฑ์อยู่ ๖ ปี กว่าที่จะสำเร็จตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว แล้วกลับมาสอนพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศดาบัน สั่งเสียกันเลยนะ ว่าถ้าสำเร็จแล้วให้มาสอนด้วย

นี่ก็เหมือนกัน เราก็หวังใจว่าพระเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ พระนี้ถ้าพูดถึงประพฤติปฏิบัติไปแล้วจะมีบุญกุศลมาแผ่อแผ่เราบ้าง เราเชื่ออย่างนั้น เราถึงว่ามีสิ่งใดดีๆ สิ่งใดเป็นประโยชน์ สิ่งใดที่เป็นของดีของโลก ถวายพระหมดเลย เห็นไหม เวลาพระใช้สอยของเขาแล้วมันต้องรู้จักตรงนี้ด้วย ถ้ารู้จักว่าสิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับเราในการดำรงชีวิต

คุณสิ โลกเขากินด้วยกาม ด้วยเกียรติ ด้วยศักดิ์ศรี ภิกษุฉันอาหารเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น ดำรงชีวิตไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติไง ดำรงชีวิตเห็นไหม ฉันอาหารเหมือนดังเราหยอดล้อเกวียน

ไม่ให้มันเสียงดังออกแอดเท่านั้นเอง ล้อเกวียนถ้ามันไม่มีน้ำมันหล่อลื่นมันไปไม่ไหว
น้ำมันหล่อลื่นแค่นั้น เห็นไหม นี่เราก็อหล่อเลี้ยงชีวิตไปเท่านั้นนะ

เวลาเขาปรารถนา เขาอยากให้เป็นบุญกุศล เขาอยากปรารถนาให้พระได้นั้นของเขา ได้ใช้ของ
เขา แต่พระถ้าใช้ของเขาโดยที่ไม่มีสติปัญญาละ กินอึมันนอนอู่นมันก็ไปนอนหลับเป็นหมูนั่นนะ
ถ้าเราอดนอนผ่อนอาหาร สิ่งใดที่มันเป็นประโยชน์แล้วนะ โลกเขาว่าดี ดีทางโลกเขาไป แต่ถ้าเป็น
ร่างกายเรานั้นได้ไขมัน ได้สิ่งต่างๆ เข้าไป เห็นไหมอาหาร อาหารอย่างหยาบ อาหารอย่างกลาง
อาหารอย่างละเอียด พืชๆ ผักๆ นี่อาหารอย่างละเอียด เพราะอะไร? เพราะมันแล้วมันไม่่วงเหงา
หาวนอน

สิ่งนี้ของเขาเป็นบุญของเขา ถ้าคนไม่มีสตินะ ไม่มีสติไม่มีความเข้าใจสิ่งนี้ มันจะประมาท
นะ ถ้าประมาทขึ้นไปแล้วนี่ เวลาการประพฤติปฏิบัติไปมันจะขัดแย้งไปหมดเลย เห็นไหม สิ่งใดๆ
รู้ไปหมด เวลาศึกษามารู้ไปทุกอย่างหมดเลย แต่ไม่รู้เรื่องของกิเลสใจ ไม่รู้เรื่องของตัวเอง หน้าที่
ของคนอื่นต้องทำๆ แต่หน้าที่ของตัวเองไม่ได้ทำอะไรเลย เพราะหน้าที่ของเราคือเอาตัวเองให้
รอดจากวิญญูะ ในวิญญูะมันเวียนตายเวียนเกิดนะ จะมีสภาวะแบบนี้ เวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้

เวลาเกิดมา เห็นไหม ถ้ายังหนุ่มยังสาวชีวิตยังสดใสรอยู่ สดใสที่ไหน มันหนุ่มสาวอย่างนี้
มากี่รอบแล้ว แล้วมันก็แก่ตายชราคร่ำคร่าไป แล้วต้องพลัดพรากไป พลัดพรากไปก็เสียอกเสียใจ
เห็นไหม ความดีใจ ความเสียอกเสียใจนี้ มันจับสมใจมาจนเป็นจืดเป็นนิสสัยมา แล้วก็ต้องเจอ
สภาพแบบนี้อีก

แล้วถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะนะ เราแยกออกสิ คุณสิ เห็นไหม เขาจะฝึกสัตว์ สัตว์ที่เขาจะเอา
ไปใช้งานเขาต้องแยกไปฝึก ฝึกให้มันเป็น คุณสิ ช้างเวลาเขาฝึกกัน ฝึกใช้งานมัน เขาฝึกกว่าจะฝึก
มันได้ ต้องแยกออกมาฝึก ฝึกเป็นแล้วถึงจะใช้งานมัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาหัวใจของเราถ้าอยู่ในส่วนรวม อยู่ในหมู่คณะนี้มันนอนใจทั้งนั้น เวลา
สังคม คุณสิ สิ่งที่อำนวยความสะดวก เมื่อก่อนคนทุกข์คนยาก สมัยปัจจุบันนี้เทคโนโลยีเจริญมาก
จะสะดวกมาก สะดวกจนคนอ่อนแอไปหมดเลย สะดวกจนคนจะช่วยตัวเองไม่ได้เลย เห็นไหม
ทำให้คนเป็นคนอ่อนแอไปหมด

แต่ถ้าเราช่วยตัวเราเอง “อตุตา หิ อตุตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน” มันเป็นที่พึ่งตรงไหนล่ะ ก็ที่พึ่งตั้งแต่ตรงนี้ ตั้งแต่ชีวิตของเรานี้ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก สติสัมปชัญญะเรามีกับเราตลอดไป ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ไม่รับรู้อะไรเลย รับรู้แต่เราจะได้อะไร เราจะแสวงหาอะไร เราจะอยู่กับเขาอย่างไร มันจะเรียกร้อยอย่างเดียวเลย แต่ไม่เคยคิดถึงว่าหน้าที่ของเรา ถ้าเราตายลงเดี๋ยวนี้ สิ่งที่เราเรียกร้อยมานี้เราเก็บไว้ให้ใครล่ะ มันเป็นภาระคนอื่นนะ เป็นมรดกตกทอดต้องให้คนเก็บรักษาอีกต่างหาก เรื่องนี้เรื่องของโลกๆ ปัจจัยเครื่องอาศัยพอดำรงชีวิตเท่านั้นล่ะ

แต่ถ้าเรื่องของเรา เห็นไหม นี่ผู้ประเสริฐ ถ้าผู้ประเสริฐ ประเสริฐในหัวใจ ถ้าหัวใจมันประเสริฐนะ มันจะเป็นที่พึ่งให้เขา มันจะจุนเจือคนตลอดไป คุณิ คนตกทุกข์ได้ยาก เราเห็นแล้วเราก็เศร้าอกเศร้าใจ เศร้าใจนะ ถ้าเจืองานได้ แล้วรักษาได้ เราช่วยเหลือได้เราจะช่วยเหลือเขา ถ้าเราช่วยเหลือเขาไม่ได้อันนี้มันก็สุดวิสัย เห็นไหม นี่พรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารไง ถ้ามีพรหมวิหาร ๔ นะ ถึงที่สุดแล้วมันเรื่องกรรมของสัตว์ สัตว์มันมีกรรมของมันเป็นดำรงเผ่าพันธุ์ของมันนะ กรรมของมัน มันสร้างของมันมาอย่างนั้น ถึงเวลากรรมให้ผลแล้วนี่

เวลาเขาทำความชั่วของเขา เวลาเขาทำบาปอกุศลของเขา เราจะไปบอกเขาได้อย่างไร เวลาเราจะช่วยเหลือเขา เราก็บอกนี่สิ่งนี้เป็นกรรม อย่าทำนะๆ เขาก็ไม่เชื่อ เขาก็ทำของเขา เวลากรรมมันให้ผลมา ก็มาโอดโอยว่าทำไมเขาเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นเพราะสิ่งที่มันตอบสนองมาเห็นไหม สิ่งที่ตอบสนองมา

แล้วสิ่งที่ปัจจุบันนี้ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะอย่างนี้ เราทำสิ่งที่ดี คุณิ เวลาเราสละออกไป มันหลุดจากมือเราไปทั้งนั้น หลุดจากมือเราไปแต่เขายิ้มแย้มแจ่มใส หัวใจเราก็ชื่นบาน ถ้าหัวใจชื่นบาน ถึงเวลาคราวของเรา หัวใจเราก็ชื่นบาน มันเจอวิกฤตขนาดไหนนะ สิ่งต่างๆ มันผ่านไปได้อ้อ หัวใจเข้มแข็ง ถ้าหัวใจมันไม่เข้มแข็งนะ ไม่เจอวิกฤตเลยเจอแค่เศษฝุ่นมันก็ว่าหนักหนาสาหัสสาครรจ์แล้ว สิ่งนี้หนักหนาสาหัสสาครรจ์นี้มันก็ชีวิตไม่มีคุณค่าเลย นี่ใจอ่อนแอใจ ถ้าจิตใจเข้มแข็ง สิ่งใดวิกฤตมันเคยมา

คุณิ เวลาผู้นำขึ้นมา เวลาเกิดวิกฤตขึ้นมาต้องการผู้นำที่นิ่ง ผู้นำที่ไม่วอกแวก ถ้าเกิดวิกฤตขึ้นมาจะพาหมู่คณะไป พระโพธิสัตว์ เห็นไหม เวลาเกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นต่างๆ เจอวิกฤตขึ้นมาจะ

แก้ไขต่างๆ มาได้ การแก้ไขอย่างนี้ทำให้ใจเราคงที่ ทำให้ใจเรามีอำนาจวาสนา มีบารมีขึ้นมา ถ้ามีบารมีขึ้นมากการกระทำของเรามันก็เป็นประโยชน์กับเรา นี่สิ่งที่เป็นประโยชน์จากภายนอกนะ

แล้วเวลาเป็นประโยชน์จากภายใน คุณติ เวลาเรานั่ง ๕ ชั่วโมง ๑๐ ชั่วโมง เรานั่งสมาธิภาวนานี้มันวิกฤตที่ไหน มันวิกฤตกับเรานี้แหละ เพราะไม่มีใครรู้กับเรานะ เวลาอยู่ในกุฏิ เราภาวนาของเรา ใครจะมาช่วยเหลือเราได้ การช่วยเหลือเห็นไหม การช่วยเหลือมันก็เรื่องของ การส่งออก การช่วยเหลือกัน เห็นไหม เจ็บไข้ได้ป่วย ปลอดภัยกันนะ เดียวก็หายนะ ช่วยทำตัวอย่างนี้เดี๋ยวจะดีขึ้น ปลอดภัยกันจากภายนอก

แต่ถ้าภายในละ ถ้าภายในใครจะปลอดภัย เพราะกิเลสกับเรามันเป็นอันเดียวกัน ถ้ากิเลสกับเราเป็นอันเดียวกัน ทำอะไรไม่ได้เลยนะ เราจะฆ่ากิเลส เห็นไหม เราต้องฝืนมัน ถ้าฝืนกิเลสก็ฝืนเรานี้แหละ ถ้าฝืนเราอยากได้อะไร ไม่ทำ อยากเป็นอะไรนี่ ถ้าฝืนมันไปเรื่อยๆ

คุณคิดนี่ ผิดคิดนี่ ถ้าคิดปกติของใจ ถ้าสิ่งที่ผิดปกติ เราจะไม่ทำกับมัน ถ้าเป็นปกติ จิตมันก็ปกติ ถ้าจิตปกติขึ้นมา มันก็มีหลักของมัน เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาเข้าไปเจอวิกฤตขึ้นมา เวลามันเจ็บปวดขึ้นมา เวทนามาจากไหน สิ่งที่เราทน สิ่งที่เราทนเหนื่อยหน่ายในหัวใจมันมาจากไหน ก็มันมาจากสติ มาจากหลักนั้น ถ้าหลักมันดีขึ้นมา เห็นไหม นี่สแตนด์สแตนด์ไม่มีสติ แต่สแตนด์สแตนด์นี้มันก็มีสติ สติของมัน สติมันเกิดจากใจ

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดที่เหนื่อยหน่ายมันมาจากไหน ความคิดมันลอยมาจากฟ้าหรือ ความเหนื่อยหน่ายความเวทนานี้เขาเอามาขัดเย็บให้เราหรือ มันไม่มีหรอก มันเกิดมาจากเราทั้งนั้น สติในหลัก เห็นไหม ถ้าเรารักษาของเรา เรารักษาหลักของเราให้ดี เราป้องกันสติ สติก็ไม่เกิดกับเรา ถ้าเราป้องกันสติของเราได้ แล้วสติมันอยู่ที่ไหน? สติมันอยู่ในใจ ก็ต้องค้นคว้ามัน หามันทำมันจนถึงที่สุดได้ สตินี้หลักมันมหัศจรรย์นะ หลักที่ไม่มีสติมันมีนะ หลักที่ไม่มีสติมันเป็นไปได้ ใจที่มันสิ้นจากกิเลส

สิ่งที่มันเป็นอาการของใจ เห็นไหม อาการของใจไม่ใช่ใจ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ มันเรื่องกระทบของธาตุขันธ์ ธาตุขันธ์มันมีก็เป็นอย่างนี้ ปุณฺณธรรมคาถากับพระอรหันต์เหมือนกัน ต้องใช้ต้องสอยเหมือนกัน เห็นไหม เราเข้าใจพระอรหันต์นี้ เวลาสำเร็จพระอรหันต์แล้วไม่ต้องกินข้าวเลยนะ จะอยู่ได้ตลอดชีวิตใจ อยู่ได้ตลอดชีวิต ใจนั้นไม่ต้องการสิ่งใดเลย แต่ในเมื่อธาตุขันธ์ยังมีอยู่ เห็นไหม ถ้าธาตุขันธ์นี้เป็นเรื่องของโลก เพราะอะไร? เพราะเรา

เกิดมาในโลก เราเกิดเป็นมนุษย์เราได้ร่างกายมา ถ้าหัวใจนี้เกิดมาในมนุษย์ได้เกิดมามีชีวิตมา เห็นไหม มีกิเลสมา แล้วเราชำระกิเลสหมดไปแล้ว นี่มนุษย์เหมือนกัน ร่างกายเหมือนกัน มันก็สื่อกับมนุษย์ได้ นี่สุอุปาทิเสสนิพพาน ใจที่เป็นพระอรหันต์ แต่เศษส่วนคือเศษที่มนุษย์นี้มันเป็นเศษเดน สิ่งที่เป็นเศษเป็นเดน ไอ้ลมหายใจ ไอ้ความเป็นอยู่นี้มันเศษมันเดนเห็นไหม ต้องแบกเป็นภาระรับมันไป

แต่เวลาคนเรามันคิดว่าเศษเดนมันเป็นของเรา ทะนุถนอมรักษามาก รักษาเห็นไหม กลัวมันจะบอบสลาย มันก็บอบสลายโดยธรรมชาติของมัน แต่พระอรหันต์ไม่ได้กลัวบอบสลาย แต่สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับโลก เพราะอะไร? เพราะมันยังสื่อความหมายกันได้ เวลาตายไปแล้วมันหมด อุปาทิเสสนิพพาน นิพพานไปแล้วจบ จบคือว่ามันสื่อกับปุถุชนไม่ได้ สื่อย่างๆ ไม่ได้ เพราะมันพ้นออกไปจากวัฏฏะ

แต่ถ้าเป็นประโยชน์ เห็นไหม เป็นประโยชน์มันเป็นไปได้ เป็นไปได้แต่ผู้ที่จะเป็นไปได้อ้อ ถ้าเป็นไปไม่ได้ก็คือเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้ก็เหมือนเรานี้ เราเชื่อหรือไม่ เชื่อละ ความเป็นไปของเราในใจเรา เราเชื่อไหม เราเชื่อว่าใจเราที่มันทุกขมันยากอย่างนี้ ใจเราสามารถประพฤติปฏิบัติได้ไหม ใจของเราสามารถจะหยาบเพชฌินจินดาได้ไหม ถ้ามันกล้าหยาบเพชฌินจินดาขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติของเรามันก็เข้มแข็งขึ้นมา

นี่เราไม่เอา เราอ่อนแอ ใจเราไม่กล้าหยาบอะไรเลย เห็นเพชรก็บอก “เราไม่มีปัญญาหрокเพชรนี้เขาไว้ให้เศรษฐีเขาซื้ออ้อกัน ไอ้เราก้ไปเอากรวดเอาทรายก็พอ” เห็นไหม ถ้าใจมันคิดอย่างนี้ มันไม่มีเป้าหมายอย่างนี้ มันก็ไม่สมบุกสมบัน มันก็ไม่ทำงาน มันก็นอนจม เห็นไหม ถ้าบอกว่าเศรษฐีเขาซื้อเพชรได้ เราก้สามารถหาเงินขึ้นมาซื้อเพชรได้ คนจนถ้ามีเงินก็ซื้อได้ ซื้อได้ทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ใจนี้มันใจมีอยู่กับเรา มรรคผลนิพพานมันก็มีอยู่แล้ว ทำไมเราทำไม่ได้ ถ้าเราทำได้ ใจมันสัมผัสได้ ใจเรามันสัมผัสสิ่งนี้ได้ เพราะใจมันมีอยู่แล้ว เครื่องสัมผัสมันมีอยู่แล้ว แต่เพราะเราอ่อนแอเอง เรากดถ่วง เรากดเราเองไว้ กดตัวเองไว้ เห็นไหม กิเลสมันกดเราเองไว้ไม่ให้เราออกจากลำหยาบ ไม่ให้เรายื่นมือออกไปหยิบสิ่งใดเลย ไม่ให้ออกไปแล้วเอื้อมมือไปจับสิ่งใดขึ้นมา เห็นไหม เราก้จะไม่ได้อะไรเลย

ถ้าเราได้อะไรเลย สิ่งที่เราได้อะไร ได้มาจากไหน สมบัติโลกนี้ เงินนี้ลดค่าลงทุกวันนะ แล้วเขาจะเปลี่ยนแปลง ถ้าเงินมีผู้ทำเทียมเลียนแบบ เขาจะเปลี่ยนเลย เขาจะทำได้เลย มันสมมุติกันไปทั้งนั้น

แต่ถ้าเป็นอริยทรัพย์ ใครจะเปลี่ยนของใคร ธรรมะส่วนบุคคล ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่อยู่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมของพระสาวก ธรรมของครูบาอาจารย์ที่อยู่ในใจของท่าน ในใจของท่านนะ ไม่มีใครสามารถจะไปหยิบยืมได้ ใครจะไปเอาสิ่งนั้นมาเป็นประโยชน์ได้ เว้นไว้แต่การชี้แนะ เห็นใหม่ เว้นไว้แต่พ่อแม่ครูอาจารย์ที่จะชี้แนะเรา ชี้แนะเราเรื่องของหัวใจ เลี้ยงทั้งร่างกาย เลี้ยงทั้งจิตใจ เลี้ยงร่างกายสิ ร่างกายนี้ปัจจัยเครื่องอาศัย จิตใจเห็นใหม่ ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วปัญญาเกิดอย่างไร แล้วก็ปัญญาๆ ของเรานี้ ปัญญาเราปัญญาของกิเลสทั้งนั้น ปัญญาเกิดจากเรา ปัญญาเกิดทั้งนั้น เรียนวิชาการมามหาศาลเลย ถ้าคนมีศีลธรรมจริยธรรม มันก็สิ่งที่เป็นประโยชน์กับโลก ถ้าคนไม่มีศีลธรรมมันก็ใช้สิ่งนี้เป็นอาวุธ เป็นคนทำลายกัน

นี่ก็เหมือนกัน ปัญญาของเรา ว่าปัญญาๆ ปัญญาของกิเลสมันก็ทำลายเราไป ทำลายโอกาสของเราให้เราติดใจให้เราเห็นซ้ำ เห็นใหม่ ปัญญาของกิเลส เวลาเกิดกับเรานี้ปัญญาๆ พอบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาจากพระไตรปิฎก นี่เป็นปรมาัตถธรรม ไซ้! เป็นปรมาัตถธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสมันไซ้

คู่มือดี เขาเอาไว้ทำครัวเห็นใหม่ ทำไมมีดีเอามาพินมือตัวเองล่ะ เวลาทำครัวขึ้นมา ทำไมมันพลาดไปบาดมือเลือดตกยางออก นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาธรรมของเราทำไมเราทำไม่ได้เลย ทำไมเราต้องเป็นนกแก้วนกขุนทองแล้วเรารู้ไปหมดเลย แล้วเราทำอะไรได้ขึ้นมาเห็นใหม่

แต่ถ้ามันเป็นปัญญาของธรรมนะ ธรรมะส่วนบุคคล ธรรมะที่เกิดขึ้นมาจากเรา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา โลกุตตรปัญญา ปัญญาแก้กิเลส ปัญญาฆ่ากิเลส ปัญญาที่ทำลายกิเลส มันเกิดจากใครล่ะ มันเกิดจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เพราะเป็นมัชฌิมาปฏิปทา แล้วเราสามารถวิเคราะห์วิจัยทำให้มันสมดุลงขึ้นมาในหัวใจของเรา มันเกิดขึ้นมาจากใจ สนิมเกิดจากเหล็ก ปัญญาเกิดจากหัวใจ หัวใจที่มันสะอาด

เหล็กที่เป็นประโยชน์ เห็นใหม่ เขาตัดเขาทำเป็น โครงสร้างต่างๆ เขาทำเป็นเครื่องอาศัย รดยนต์กลไกมาจากเหล็ก เขาเอาเหล็กมาดัดแปลงทำเป็นประโยชน์ขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ปัญญา เกิดจากเหล็กที่บริสุทธิ์ขึ้นมา มันเป็นปัญญาของเราขึ้นมา อาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง เป็นทฤษฎี แล้วเราพยายาม เราถอยรดมาทีละคัน เราไปถอยรดของ คนอื่นมาเห็นใหม่ แล้วเราประกอบของเราขึ้นมาเอง เราทำของเราขึ้นมาเอง เราเป็นคนทำ โครงสร้างขึ้นมาเอง แล้วเราใช้สอยเอง เราทำเองทั้งหมด แล้วเราจะไปห่วงไหวกับสิ่งใด เพราะ รดคันนี้เราเป็นคนประกอบขึ้นมาเอง คนประกอบขึ้นมามันก็ต้องรู้จักจุดอ่อนจุดค้อยของรदनัน รู้จักจุดแข็งของรदनัน มันซ่อมแซมได้ มันรักษาได้

ธรรมก็เหมือนกัน ธรรมที่มันเกิดขึ้นมาจากใจเรา มันเป็นธรรมของเรา อาศัยองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้นแบบ แต่เราประกอบขึ้นมาเป็นธรรมของเรา นี่ธรรมะส่วนบุคคล ปัญญาเกิดอย่างนี้ ถ้าปัญญาเกิดอย่างนี้ปัญญาฆ่ากิเลสเห็นใหม่ มันจะไม่สงสัยสิ่งใดเลย เพราะรด ประกอบขึ้นมาทั้งคัน แล้ววิ่งใช้ประโยชน์ในหัวใจของเรา ในวิญญูณะนี้มันพ้นออกไป เราจะไป ตื่นเต้นอะไรกับเรา

แต่นี้ไม่อย่างนั้น เราไม่มีเครื่องมืออะไรเลย อาศัยพระไตรปิฎก เห็นใหม่ พระไตรปิฎกนี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรมัตถธรรม ไซ้! ก็มันรดของสาธารณะ เราอาศัยนั่ง ไปวันๆ หนึ่งเท่านั้น นี่ทำดีก็ได้ดี ทำชั่วก็ได้ชั่ว ก็ตามวิญญูณ วนไปตามวิญญูณะนั้น เพราะความดี ขนาดไหน มันก็ต้องซบถม เทวดา อินทร์ พรหม มันไม่สิ้นสุดหรอก

แต่ถ้าปัญญาของเรา เราประกอบเอง รดของสาธารณะคือรดสาธารณะ รดของเราเป็นรด ส่วนตัวของเรา เราจะถอยเมื่อไรก็ได้ จะทำอย่างไรก็ได้ เพราะเป็นของของเรา ถ้าของเรา เห็นใหม่ สอุปาทิเสสนิพพาน เพราะมันยังมีรดอยู่ เวลามันตายไปแล้ว รดก็ไม่มี สิ่งใดก็ไม่มี เห็นใหม่ สิ่ง ที่ว่าจิตมันไม่ต้องใช้รด จิตมันเป็นธรรมชาติของมัน พ้นออกไปจากวิญญูณะ ไม่ต้องมีสิ่งใดๆ เลย

คูสิ อาหารในวิญญูณะ กวพิงการาหาร ผัสสาหาร วิญญูณาหาร มโนสังยุเจตนาหาร นิพพาน มีอาหารอะไร อาหารของนิพพานคืออะไร นิพพานต้องใช้อะไรเป็นอาหาร เห็นใหม่ นิพพานคือ อิมเต็มอยู่ในหัวใจของเรา รดมันมิใช่ในวิญญูณะ แต่พ้นไปแล้วมันเป็นของๆ เรา สมบัติของเรา

สิ่งนี้มันเป็นอยู่ในพระไตรปิฎก ถ้าเราเข้าใจแล้ว พระไตรปิฎกมีแต่เหตุ สร้างเหตุขึ้นมา แต่ ธรรมเกิดขึ้นมา เป็นธรรมของเรา พระธรรมของเราเกิดขึ้นมา ผู้ประเสริฐประเสริฐอย่างนี้ไง

ธรรมะประเสริฐอย่างนี้ไง สิ่งที่ทำนี่เป็นเครื่องพาหะ เป็นวิธีการ วิธีการจะทำให้ถึงเป้าหมาย วิธีการการกระทำอย่างไร วิธีการที่เราทำนี่ คือ สมาธิ ปัญญา ปัญญาๆ ที่ว่าโลกุตตรปัญญานี้ มันถึงเป้าหมายอย่างไร ทำไปถ้าไม่มีครูอาจารย์คอยชี้แนะ เราก็มาทำวนอยู่ในอ่าง เห็นไหม เรือวนอยู่ในอ่างไม่มีหางเสือ วนอยู่นั่นแหละ ปัญญาจะหมุนอยู่อย่างนั้น แต่ครูบาอาจารย์ชี้บั้ง คิดหางเสือให้ คิดไปให้ มันพุ่งเข้าฝั่งๆ มันถึงฝั่งได้ล่ะ นี่เป็นสมบัติของเรา ประเสริฐๆ อย่างนี้นะ

เราเป็นพระ เราเป็นนักรบ เห็นไหม นี่คฤหัสถ์ก็อยากได้บุญกุศล อยากจะให้พ้น นี่บุญกุศล เห็นไหม อยากจะมีความสุข บุญกุศลคือความสุข สุขคือความสุขของใจ ความสุขของโลกๆ นะ แก้วแหวนเงินทองถ้าเราพอใจของเราแล้วเรารวย คนรวยคือว่ามันพออยู่พอกิน คนถ้าไม่รวยนะ มีมากขนาดไหนมันก็ทุกข์ นี่ความสุขของโลกๆ เขา

ความสุขของนักบวช เห็นไหม จิตมันสงบเข้ามา เกิดปัญญาแยกแยะเข้ามาในหัวใจของเรา แยกสนิมกับเหล็กออกจากกัน แล้วถึงที่สุดแล้วนะ เหล็กก็ต้องทิ้ง ทิ้งหมดทุกอย่างแล้วเราจะมีสมบัติ ธรรมในหัวใจของเราเป็นสมบัติของเรา เป็นธรรมะส่วนบุคคล ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมสาธารณะ ธรรมสาธารณะไม่มีใครเป็นเจ้าของ ธรรมของเรา สมาธิก็สมาธิของเรา ปัญญาที่ปัญญาของเรา วิมุตติธรรมก็เป็นวิมุตติธรรมของเรา เอวัง